

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

46. De iustitia emptionis censuum, vt modo sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De iustitia emptionis censuum, vt modò fit.

CAPVT XLVI.

Humana cupiditas, simplici emptione censuum non contenta, timens periculum fructuum rei, quia contingit rem sæpè perire, aut sterilem fieri, & tunc nullos, vel paruos facere fructus, excogitauit modum, quo tale effugeret periculum: petit enim à venditore, vt fructuum assecurationem quandam faciat, obligando alia omnia sua bona, suamque personam; imò duos aut tres fideiussores adhibendo, qui se, suaque bona mobilia, & immobilia obligent ad certitudinem illorum fructuum, ita vt, si casu, aut euentu aliquo, res, supra quam census est impositus pereat, aut ipsius fructus, tunc ex alijs bonis extrahatur, vnde pensio census soluat, & istam vocant apothecationem personæ, & bonorum: non enim bona apothecantur ad securitatem rei tantum, putà, quod res illa sit venditoris; aut ad fructuum solutionem, sed etiam ad certitudinem fructuum. Hunc autem contractum ex se licitum esse, si adsint debitæ circumstantiæ, nullus vel mediocriter doctus dubitare debet. Et hoc probatur.

Primò; nam licet alicui ementi domum aliquam cum pacto retrouendendi, pacisci cum venditore, de assecuratione domus, dum apud emptorem manserit, sicut poterat cum tercio, dum modo pretium talis assecurationis soluat: talis est iste census redimibilis perpetuus cum ista apothecatione, quæ est assecuratio quædam. Vnde, si emptor soluat venditori pretium iustum, licet id facere. Similis assecuratio potest esse in simplici venditione, absque pacto retrouendendi, nec illa hic apparet vsura: nullum enim est mutuum, cum venditor non cogatur pretium reddere, aut rem redimere: pretium aliquod intercedere potest, id erit iniustitiæ, putà, cum non est iustum pretium; hoc tamen posito, licitus est contractus,

Probatur secundò, & hoc argumentum est validissimum. Scolaus Papa, qui fuit parum ante Calixtum, & post Martinum anno 1450. bullam edidit ad petitionem Alphonsi Regis Aragoniæ, in qua approbauit huiusmodi contractus, qui fiunt in regnis Siciliæ, citrà, & vltra Pharam; & statuit licitos esse, & absque peccato, posse exerceri, & exprimit istas obliga-

tiones, & apothecationes bonorum stabilium, & mobilium, ad censum firmandum, & alias pactiones, de quibus inter se contrahentes hi conteniunt. Et nota, has obligationes non esse alias, quam eas, quæ modo fiunt: nam istæ sunt antiquissimæ, & vincunt memoriam fere hominum. Non ergo dubitauerit, licet, hos contractus ex se licitos esse alias nulli hominum nocerent. Idem censendum est de his, apud quos consuetudo talis iam viget similes contractus faciendi. Nec huic obstant illæ extrau. Martini, & Calixti, in quibus continentur aliquæ conditiones his contractibus, qui modo fiunt, contrariæ. Nam ibi ponuntur hæ circumstantiæ.

Prima est, vt res certa signetur, supra quam census constituitur, & hæc solum maneat obligata censui, non alia bona.

Secunda; vt, hac pereunte, venditor non obligetur solvere censum.

Tertia, vt liceat venditori per partes redimere, si velit.

Quarta, vt emptor totum pretium, quo census emi, soluat venditori statim ac emit.

Istæ conditiones illie exprimuntur, sed scio, non esse tamquam necessarias à Pontificibus probatas, sed apud illos, qui sedem Apostolicam consulebant. Ita, tales tunc fiebant contractus, & sic narratos sedes Apostolica approbavit; non tamen voluit damnare contractus, in quibus aliter fiebat. Quæ toto hoc c. dicta sunt, intellige debent secundum ius naturæ: modo enim post extrauag. Pij. non licet facere conuentiones ad casus fortuitos obligantes: nam, licet fieri possint assicuraciones, & fidei iussiones, non tamen tales, vt, re censui subiecta pereunte ex casu fortuito, teneatur censarius censum solvere. Item sunt necessariae quatuor illæ conditiones, tertia excepta de qua non fit mentio in Bulla Pij Quinti.

De necessarijs ad huiusmodi contractum.

CAPVT XLVII.

Quæ igitur ex natura rei necessaria videntur ad iustitiam huiusmodi contractuum, vt modo fiunt, ista sunt.

Primo, vt sit res aliqua supra quam imponitur census, siue sit determinata aliqua res, siue non: vt, cum quis supra omnia sua bona in communi census imponit.

Secun-